

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan
nedelje in praznikov,
datum naslednjega
meseca po pošti D 1.
semstvo D 20-50, dostavi
D 14- na izkaznice D
inštrati po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Politična priča v govorih.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevil-
na št. 11.787.
Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sobota 7. julija 1923.

Številka: 150

Onemogli separatisti.

Maribor, 6. julija.

V Beogradu se vedno pišejo o amputaciji; tako je na pr. »Politika« objavila pred par dnevi razmišljanje nekega šumadijskega zdravnika o prednostih državne amputacije. Upamo, da je pisec spretnejši v človeški kirurgiji nego v politični. Njegova diagnoza o dobrih posledicah državne amputacije je enostranska. Po svetovni vojni smo Srbi, Hrvati in Slovenci prisiljeni k skupnemu državnemu življenju. Če se izpremeni grupacija na Balkanu, se mora izpremeniti tudi v srednji Evropi. Kdo more reči, da bi srednjeevropska federacija koristila interesom Velike Srbije? Bilo bi uprav tragično, če bi Srbi omogočili vzpostavitev neke nove Avstro-Ogrske, da bi stari imperij porušili s tolikimi žrtvami. Srbsko plemo — če že promatramo dogodke s plemenskega vidika — ima čisto druge naloge nego je amputacija sedanje države. Sto let je imelo samostojno srbsko državo; prebilo je vse politične boje od boja proti dinastični oligarhiji do boja proti ozkemu plemenskemu pojmovanju nove države; položilo je ogromne žrtve za uničenje Turčije in Avstro-Ogrske in je tudi organiziralo novo državo — Jugoslavijo. Sedaj je srbsko plemo dolžno, da svojo nalogo nadaljuje, in od tega, koliko bo umelo svoje poslanstvo, zavisi preorientacija večine Hrvatov in Slovencev.

Čudimo se, da se celo v vrstah srbskih demokratov pojavljajo pesimistični glasovi. Demokracija mora svoj boj izbojevati. Sedanja doba je zanj doba preskušnje. Njena naloga je, da proti reakcionarnim plemenskim silam organizira krepak odpor vseh nacionalnih in demokratičnih življenj, ki smatrajo državo in narodno jedinstvo za temelj svoje politike. Pri vseh treh plemenih, v vseh pokrajinah ima demokratično pojmovano državno jedinstvo nekaj svojih pristašev in ti morajo izvesti ono delo, ki so ga izvedli ob ujedinjenju pristaši italijanskega državnega jedinstva, da si so se bili morali boriti proti narodni večini, ki njedinjenja ni hotela. Narodno in državno jedinstvo ni samo jugoslov, državna ideja, ampak je tudi borbeni program. V borbi pa je treba energično odbijati ostre napade nasprotnikov. Če bo jugoslov. demokracija pravilno razumela svojo veliko dolžnost v sedanjem trenutku in ne bo cepila svojih sil, ampak že razcepilne združila, tedaj ji tudi 4 milijoni Radićev ne bodo kos, tembolj, ker je državno jedinstvo že izvedeno in ga je treba samo braniti pred plemensko in partikularistično reakcijo. Gotovo je, da te notranje borbe zelo ovirajo razmah našega socialnega in ekonomskega življenja, ali njihova vehemenca dokazuje, da izvirajo iz dejanskega stanja našega državnega organizma. Trdnemu državnemu organizmu pa borba ne škoduje, marveč ga celo krepi. Diagnoza o potrebi amputacije bi bila dokaz, da je Jugoslavija preslaba, da bi prebila iste politične procese, ki jih je prebila v šestdesetih letih minulega stoletja Italija. Mislimo, da je ta diagnoza napačna, zakaj v naši državi je še toliko zdravih sil, da bodo prejalisle razbile ogromni val preteklosti, ki grozi poplavititi jugoslov. vensko sedanost.

Dočim v Beogradu pišejo o amputaciji, pa v Zagrebu proglašajo bojkot zoper one, ki so za sedanjo državo. Ta poziv k bojkotu vseh, ki imajo napako, da delajo pozitivno — ne glede na uspehe ali neuspehe — je besni izbruh onemoglosti političnega šarlatana Radića. Hrvatska inteligenca se mu pridružuje samo vsled tega, ker je zbog svoje pasivnosti izgubila vsak kredit me-
maso.

Rimska pogajanja se nadaljujejo.

Beograd, 6. julija. Povodom Mussolinijeve izjave v zbornici o pogajanjih glede rešitve roškega vprašanja, izve »Pravda«, da je zastoj pogajanj nastal iz

Preiskava o atentatu na mrtvi točki.

Beograd, 6. julija. Nadaljuje se preiskava o atentatu na ministrskega predsednika Pašića. Zaslisanih je bilo več prič, med njimi atentatorjeva mati Pavlina Radić ter ponovno atentator sam. Nova zasliševanja niso prinesla nič posebnega in je preiskava običajna na mrtvi točki. Preiskovalni sodnik bo čakal še 10 dni, nato pa bo izročil obdolženca sodišču prve stopnje.

Iz narodne skupščine.

Klerikalno-radikalni separatni sporazum?

Beograd, 5. jul. V današnji seji zakonodajnega odbora je bilo sprejeto šesto poglavje uradniškega zakona ter se je pričela razprava o sedmem poglavju. Beograd, 5. julija. Narodna skupščina bo zborovala do 28. jul. in bodo nato seje odložene do 25. avg.

Beograd, 5. julija. Med klerikalci in radikalcami so se pričeli tajni konvencikli radi separatnega sporazuma, na po-

Masarykova pot v Pariz.

Praga, 5. jul. Predsednik Masaryk se je včeraj s svojega potovanja po Sredozemskem morju vrnil v Lane. Danes prispe v Prago in bo imel razgovor z dr. Benešem pred njegovim odhodom v Pariz. Kakor poroča »Narodna politika«, ima dr. Beneš nalogo, da pripravi vse potrebno za prihod Masaryka v Pariz. Kakor znano, je prinesel maršal Foch predsedniku Masaryku vabilo predsednika Milleranda. Potovanju Masaryka v Pariz se pripisuje posebna važnost, ker je to prvi njegov službeni obisk v inozemstvu. Dr. Beneš bo tudi stopil v zvezo s konferenco ambasadorjev radi vprašanja Javorine, obenem pa bo tudi rešil spor o trgovski pogodbi med Francijo in Češkoslovaško. Dr. Beneš pojde — kakor izgleda — iz Pariza v London radi trgovsko-finančnih vprašanj.

Tajne organizacije na Ogrskem in v Avstriji.

Budimpešta, 5. julija. V včerajšnji seji narodne skupščine se je razvila obsežna razprava o pripravah tajnih organizacij in o slabotni notranji in zunanji politiki vlade. Vsi govorniki so se odločno zavzeli za sporazum s sosednjimi državami, zlasti z Jugoslavijo in Češkoslovaško. Poslanec Rassay je izjavil: Bolezen, na kateri država trpi, je nereseno vprašanje vrhovnega poglavarja države ter tajne organizacije. Zločinske tolpe Kovacs in tov. ni razkrila policija, ampak on in posl. Haszonyi, a še takrat, ko sta že izročila poročilo v pripravah za zaroto, je policija zločince pustila na prostem. Takozvana kulturna zveza »Naša narodna preteklost« je le pododdelek, bataljon velike tajne družbe, ki nosi ime »Krvna zveza dvojnega križa«. Zasežena so povelja, ki jih je pripravljala ta zveza, in tudi prisega, s katero so se člani zavezali k izpolnjevanju vseh povelj tajne zveze. Govornik izjavlja, da je tudi policija informirana od te zveze in da so tudi posamezni uradniki že položili tajno prisego. On je informiran, da so na Ogrskem vsi državni uradi infiltrirani od zveze dvojnega križa in povelj. On ima dokaze, da je cela mreža tajnih družb, ki imajo v štatu upo-
voja.

tehničnih razlogov in da to ne pomeni preloma na konferenci. Admiral Prica je dobil nove instrukcije in se bodo pogajanja takoj nadaljevala.

Nasproti tendencioznim vestem nekaterih listov je pripomniti, da iz dosedaj dognanega materiala ni mogoče sklepati da bi bil atentat inspiriran od katerekoli politične stranke.

Zagreb, 6. julija. (Izv.) Včeraj zvečer so odpotovali uradniki, ki so bili poverjeni v preiskavo radi atentata na Pašića, iz Zagreba nazaj v Beograd. Preiskava v Zagrebu ni imela nikakega pomembnejšega uspeha.

dlagi katerega bi ne prišlo do delitve Slovenije v dvoje oblasti in bi radikalcii izročili Slovenijo v popolno eksploatacijo od katere bi bile odvzete samo finance, vojska, pošta in železnice. Dozdajna pogajanja še niso pripeljala do odločitve, radikalcii pa pritiskajo z vso silo, da pride do nje. Značilno je, da se Korošec na potu v Slovenijo ni ustavil pri Radiću v Zagrebu.

za dosego cilja. Demokratiški poslanec Fabian je ostro grajal, da se dopušta hujskanje časopisov »krščanskega kurza«, ki jemljejo v zaščito metelce bomb in morilec. Zahteva, da se takoj odpuste vsi uradniki, ki so člani tajnih organizacij. Te tajne organizacije so obsodile na smrt poslance Vaszonyja, Rassaya, Rupperta, Drodzija, Rakovskega, ministra prosvete Klebelsberga in min. predsednika grofa Bethlena.

Dunaj, 5. julija. V zadevi umora dijaka Kargerja je policija zaprla dozdaj 40 oseb. Preiskava je dognala, da so narodnosocialistične hakenkreuzlerske organizacije, zlasti mladinske, hotele osnovati po vzgledu Nemčije »proste kore«, jih oborožiti in pričeti z njimi teroristično akcijo. Vodja celega gibanja je prosluli nadporočnik Lechner, voditelj narodnosocialističnih teroristov na Dunaju. Z njim je imel zveze polkovnik Bauer, zastopnik Ludendorffov v Avstriji, ki je pred nekaj dnevi brez sledu izginil z Dunaja. Pri aretiranih so bile najdene cele zaloge strupov in narkotičnih sredstev. Iz seznama, ki se je našel, je razvidno, da so nameravali med drugim umoriti znanega dunajskega finančnika Bosela. Vodja narodnih nacionalistov, dr. Richl seveda taji vsakršno zvezo nar. socialceev z umorom Kargerja, ki ga je izvršil Novosad, član teh organizacij, ker je Karger baje nekaj izdal. Vse kaže, da je razvita ogromna tajna prevratna organizacija v Avstriji pod imenom Hakenkreuzlerjev, ki ima zveze s Hitlerjevo enako organizacijo v Nemčiji, ta pa zopet z Ludendorffom in drugimi, ki še vedno sanjajo o nemški revanši in zato računajo na nasilni prevrat v Nemčiji in Avstriji.

BORZA.

Curik, 6. julija. (Izv.) Predborza. Pariz 33.95, Beograd 6.15, London 26.35, Berlin 0.003, Praga 17.50, Milan 24.95, Newyork 5.79, Dunaj 0.0082, žig. krone 0.0082, Budimpešta 0.65, Varšava 0.055, Sofija 5.90.

Zagreb, 6. julija. Pariz 5.50—5.575, Svica 16.40—16.45, London 4.31—4.335, Berlin 0.49—0.552, Dunaj 0.1335—0.1345, Milan 4.075—4.10, Newyork 94.25—94.75, Budimpešta 1.09—1.11.

Že zdavnaj nima več agresivnosti; v onemogli pozi stoji pred kmečkim demagogom in trka na prsi, češ: Vox populi, vox dei! Smešno je, da se nahajajo med onimi, ki bodo bojkotirali državi zveste, tudi bivši kraljevi ministri in poverjeniki, dasi so sami sodelovali pri ustvaritvi sedanjega državnopravnega stanja. Borba proti takim ljudem, ki nimajo stalnosti, ampak vztrepetajo pred vsakim izrastkom Radićeve kmečke demagogije, bo lažja nego si mislimo. V kak resnejši bojkot ne verujemo, saj je ciganska politika Stjepana Radića polna protislovij in zmedenosti.

Slovenija se spričo sedanjega stanja nahaja v težkem položaju. Na eni strani amputacija, na drugi bes proti Jugoslaviji! Avtonomističnih pilul ni, ker ga ni lekarnarja, ki bi jih izdelal. Treba bi bilo nasloniti na eno ali na drugo skupino: treba je plavati s sredobežno ali s sredotežno strujo. Klerikalci očividno že kolebajo seminlja; njihova križ-kraška politika pa je popolnoma jalova. Pričakovali smo, da bodo nekoliko ublažili nasprotja med jugoslovanskim in specialno srbskim stališčem in med Radićem. Očividno pa te moralne moči nimajo. Radić jih hoče imeti pred sabo na klopi, ali pa jih brene proč in sam odjatra med verno slovensko ljudstvo.

V srbskih, hrvatskih in slovenskih separatističnih krogih se tedaj pojavlja vedno večja onemoglost. Vsi bi hoteli narazen, a de facto uvidevajo vsi zaporedoma absurdnost svojega početja in jalovost demagoške politike. Naglašamo vnovič, kar smo podortali že tolikokrat: Sporazum je mogoče samo tedaj, če se vsi postavijo na skupna tla, na tla državnega in narodnega jedinstva in se potem začno dogovarjati o medsebojnih koncesijah. Ta tla so že ustvarjena, so plod zgodovinskih izprememb, politične in gospodarske nujnosti in izven njih nimajo bodočnosti Srbi, Hrvati in Slovenci. Znanje Krekove besede, izrečene v zari narodne svobode, so še vedno evangelijski rek: Z vsemi svojimi močmi delajmo, da bo ta država boljša, naprednejša, srcnejša...

Politične vesti.

* Sumljiv molk. Naši klerikalci sumljivo molče o nesramnem klečepastvu takozvane »svete« stolice pred fašisti. Katoliški voditelj don Sturzo, katerega so klerikalni listi toliko hvalili, je bil od Vatikana desavuiran, ker se sv. oče prilizuje revolverskemu diktatorju Mussoliniju. Sv. oče že ve, zakaj. Les extremes se touchent! Vatikanu ugaja revolverski diktatura in s predstavitelji našega so nezmotljivi najlažje sporazumevali! Od tod tudi simpatije Vatikana za boljše vike! Kakšni frazerji so naši klerikalci, ki razlijejo toliko črnila proti nasilju, atentatom, dvojni morali itd. — njihove najvišje glave pa vihte kadilnice pred krvavim Mussolinijem!

* Radikalci osamljeni. To, kar smo prorokovali že ob volitvah, se izpolnjuje. Radikalci, ki so z vsemi, tudi najogabnejšimi sredstvi (Hribarjevo pismo) skušali pobiti demokrate in na ta način podpirali celo javne državne nasprotnike, so danes, kljub številnim svojim zavznikom v pričetku svoje samovlade, popolnoma osamljeni. Zadnji udarec njihovega nevzdržnega, na raznih neizpolnjenih obljubah zgrajenem položaju so zadali novi davki in kukuk. Brezdnost med vlado in opozicijo se je poglobilo in razširilo in ni ga menda več mostu — razen Korošceve avtonomije in Radićeve republike — ki bi jih lahko spravljal zopet v zvezo z drugimi strankami ter jim omogočil še nadaljni obstoj na vladi. Vsi razgovori z dr. Korošcem, ki sicer ni ne-

naklonjen ministrskemu stolčku, z muslimani in z Nemci so ostali brezuspešni in položaj radikalcev je danes naravnost brezupen. Posledica tega nevzdržnega in nezdravega razmerja bo, da ne bomo imeli niti proračuna, niti uradniškega, niti vojnega niti kaknega drugega zakona pred parlamentarnimi počitnicami.

* **Ponovno poslabšanje odnosov med radikali in džemijetovci.** Glasom zanesljivih vesti iz Beograda, postajajo difference med radikali in macedonskimi Turki vedno večje. V zadnjih dneh so se medsebojni odnosi zelo poslabšali in bo radikalom baje zelo težko uspelo pridobiti si še nadaljnje sodelovanje džemijetovcev. Če gre še džemijet v opozicijo, potem izgube radikali še ono skromno večino, ki jo imajo danes.

* **Pred razpadom rapalske pogodbe?** V najožjnih krogih, ki se bavijo z zunanjo politiko, je nastopilo v zadnjih dneh tajinstveno razburjenje, katerega pravi vzrok ni popolnoma jasn. Domneva se, da je ta nervoznost v zvezi z reškim vprašanjem, ki postaja od dne do dne bolj akutno. Kakor znano, je stavila Italija poloficijsen predlog, ki gre za tem, da prepušti Jugoslavija Italiji proti primernim koncesijam Reko v popolno oblast. To potrjuje tudi govor senatorja Grossioha v italijanski zbornici, ki je zahteval, da Italija anektira Reko in prepušti Jugoslaviji del ozemlja, ki bi sicer pripadal svobodni reški državi. S tem pa bi seveda propadla tudi rapalska pogodba in to je menda glavni cilj italijanske zunanje politike, ki upa, da doseže na ta način še več koncesij, kakor jil ima že po rapalski pogodbi. Politični krogi so vsled tega precej razburjeni, ker se je bati, da bi se odnosi med našo državo in Italijo poostriili, kar bi lahko imelo dalekosežne posledice.

* **Nova »Balkanova« balkanščina.** Beograjski »Balkan«, ki uživa v Srbiji isti sloves, kakor mariborska »Straža«, si je izmislil novo čisto balkansko sredstvo proti Pribečeviću in demokratom. Prinesel je senzacionalno »razkritje«, da je Pribečević aranžiral atentata na Pašića. Za »Balkanom« pa stoji gotovo še druge radikalne osebnosti, ki hočejo na tak podoben način omajati pozicijo demokratske stranke. Zločinski atentat na poštenje g. Pribečevića in demokratsko stranko seveda ne bo uspel, ker atentator sam zanika, da bi bil v kakršnikoli zvezi s Pribečevićem ali demokratami. Interesantno pa je, da ponatiskujejo tudi ljubljanske Kamenarovičeve »Jutranje Novosti« z naslodo »razkritje« tatarskega »Balkana«.

* **Stališče Mussolinija v reškem vprašanju** tolmači italijanski tisk tako, da bo Mussolini zahteval od jugoslovenske vlade, da likvidira politični značaj reškega vprašanja, ker paritetna komisija ni pristojna za rešitev političnih problemov, temveč ima samo nalogo urediti tehnično stran obstoječih pogodb in doseženih sporazumov. Za politična vprašanja pa smatra Mussolini zlasti tudi določitev mej reške države, zlasti, kar se tiče Delte in Baroša. S tem je Mussolini prvič javno nastopil proti jugoslovenskemu stališču, ki stoji na tem, da so vsa politična vprašanja in razmejitve reške države, zlasti pa pripadnost Delte in Baroša rešena že z rapalsko pogodbo in svetomargeritskimi konvencijami.

* **Madžarski kmetje za sporazum z Jugoslavijo.** V torek je v madžarskem parlamentu govoril poslanec 48-taške kmečke stranke Andor Szakaes veleslaniniv govor, v katerem je ogorčeno napadal sedanjost madžarsko vlado ter zahteval sporazum z našo državo. Szakaes je omenil najprej, da je Madžarska napravila veliko napako, ko ni pred par leti odposlala v Beograd parlamentarcev, kakor se je nameravalo in ni že tedaj stopila v prijateljske sosedne stike z Jugoslavijo. Tedaj bi bil sporazum mnogo lažji nego danes, ko Jugoslavija ne odloča več sama, ampak je vezana na politični pravec Male antante in je tudi kraljevska hiša v rodbinskih stikih z rumunsko. Szakaes pa je izrazil mnenje, da je treba na vsak način prenehati s sedanjost blazno politiko napram sosednjim državam in pred vsem Jugoslaviji. Ako sedanja vlada ni sposobna skleniti sporazuma z Jugoslavijo, ki bi bil za Madžarsko več vreden nego vsa inozemska posojila, potem naj izjavi konsekvenco in naj se umakne drugi.

Dnevna kronika.

— **Odprtje spominske plošče umrlemu pesniku Simonu Jenku v Kranju** se vrši ob priliki šestdesetletnice Narodne čitalnice v Kranju dne 2. septembra dopoldne, h kateri slavnosti se vabijo vsa kulturna društva in kulturni delavci.

— **Z ljubljanske univerze.** Delegat finančnega ministrstva v Ljubljani g. dr. Karol Šavnik je imenovan za honorarnega profesorja na juridični fakulteti za finančno-upravno pravo. Na ta način je dobila univerza stik s praktičnim juristi, naš teoretično in praktično najtemeljitejši poučeni strokovnjak pa zaslužen priznanje.

— **Klerikalna doslednost.** Klerikaleci se ob vsaki priliki zaganjajo v našo vojsko ter napadajo Srbe radi vojske. Vsa ta divja gonja pa jih ne moti, da ne bi prosili vojaško oblast, naj jim za njihovo orlovsko prireditve posodi — konje. Zdaj ko potrebujemo konje, jim je armada najdražja, drugače pa vedo o njej pripovedovati le najgorostnejše izmišljotine in laži, samo da lahko hujskajo nezavedno ljudstvo. Mi se temu ne čudimo, ker že davno poznamo klerikalno jezuitsko moralno.

— **Nova korupcija?** V Prekmurju povzroča med tamošnjim ljudstvom veliko razburjenje prodaja Festetičevega veleposessva, ki je bilo dosedaj pod sekvestrom. Posessvo so kupili madžarski magnati iz Budimpešte v zvezi z nekim Ermanom, ravnateljem »Slavonije«, tako, da je posessvo na videz v jugoslovenskih rokah. Novi lastniki so člani »Probuje-nih Madžarov«. Prekmurški narod, ki je stoletja tlačnil madžarskim magnatom, se upravičeno razburja radi te sramotne kupčije na račun prekmurških narodnih in državnih interesov. Cela kupčija je delo radikalcev, ki so tudi v Sloveniji skušali barantati na račun naših narodnih interesov, kar pa se jim v spričo odločnega nastopa tukajšnjega narodnega življa ni posrečilo.

— **Kdo je aranžiral atentat na Pašića?** Po Beogradu se govori, da je aranžiral atentat na Pašića poslanec Žebot s svojo Ljudsko stražo. (Prosto po »Slov. Gospodarju«.)

— **Vatroslav Jagić težko bolan.** Najslavnejši živeči slavist prof. dr. Vatroslav Jagić, ki živi na Dunaju, je težko zbolel. Ker je Jagić star že 85 let, je njegova bolezen zelo nevarna.

— **Pri občinskih volitvah v Zadru** minoli teden so omagale pod fašisti zružene kandidatske liste.

— **Slavenska banka d. d., podružnica v Novem Sadu.** Slavenska banka d. d., v Zagrebu je prevzela vsa aktiva in pasiva podružnice Slovenske banke v Novem Sadu ter bo isto vodila pričenši v 1. juliju 1923 pod imenom Slavenska banka d. d., podružnica Novi Sad.

— **Konkordat z Vatikanom.** Komisija za ureditev odnosov med našo državo in Vatikanom se bavi te dni s vprašanjem cerkveno-teritorialnih odnosov posameznih katoliških škofij. Nekateri kraji spadajo še namreč vedno pod inozemske škofije. Tozadevni načrt predvideva za našo državo pet nadškofij in sicer: zagrebško, splitsko, beograjsko, sarajevsko in ljubljansko, pod katero bi spadala potem tudi dosedanja mariborska škofija.

— **Cerkveni mirovni kongres v Novem Sadu.** V torek je pričel zborovati v Novem Sadu kongres cerkvenih mirovnih lig. Otvoritvene govore so imeli škof Irenej, škof Ravasz iz Budimpešte ter bukreški duhovnik Hönigsberger. Kongres traja tri dni.

— **Subvencija zagrebške mestne občine za evharistični kongres v Zagrebu.** Zagrebški občinski svet je na svoji zadnji seji sklenil subvencionirati nameravani evharistični kongres v Zagrebu. Določil je v ta namen 20.000 Dinarijev.

— **Občinske volitve v Petrovaradinu in v Pakracu.** V nedeljo 1. tm. so se vršile v Petrovaradinu občinske volitve, pri katerih so dobili Radičevci 414, demokrati pa 118 glasov. Izvoljenih je bilo 8 Radičevcev in 2 demokrata. V torek 3. tm. so se vršile občinske volitve v Pakracu, kjer so dobili Radičevci 7 odbornikov, demokrati 3 in radikali 2.

— **Za rektorja zagrebške umetniške akademije** je bil za prihodnje leto izvoljen ponovno naš veliki umetnik, kipar

Ivan Meštrovič, za prorektorja pa dr. Iv. Senoa.

— **Kongres evangelijske cerkve** se je vršil minulo nedeljo v Novem Sadu. Na kongresu je bilo sklenjeno, da se ustanovi konzistorij za celo državo. Za škofa je bil izvoljen Gustav Adolf Wagner.

— **Čičerinova nota radi Wrangla.** Čičerin je poslal našemu zunanjemu ministru ostro noto, v kateri protestira proti temu, da prodaja Wrangel v naši državi inventar petrograjske založne banke, ki je last ruske države in deloma tudi zasebnikov. Čičerin opozarja na to, da smatra za neodgovorno tudi jugoslovensko vlado, ki to dopušča ter zahteva od zunanjega ministra, da to takoj prepreči.

— **Trojni umor ljubosumca.** Pri gostilničarju Despotoviču v Beogradu je bil kot sluga nastavljen 40-letni Dragoljub Novaković, ki je imel razmerje z Milico Milič. Zadnje čase je postal nje zelo ljubosumen. V sredo zvečer je bil z njo v kavarni Despotovič. Naenkrat je šel ven in se vrnil s kuhinjskim nožem. Natakarija Maksimoviča, ki se je postavil pred njega, je zabodel v prsa in ledja, da se je mrtev zgrudil. Milico je dvakrat sunil z nožem v prsa in je tudi takoj padla mrtva; nato se je vrgel še na gospodarja Despotoviča in tudi tega zabodel z nožem v rebra tako težko, da ne bo ostal živ. Strašnega ljubosumca so izročili sodišču.

— **Velikanski požar v Bukarešti.** V torek ponoči je izbruhnil v tekstilni tovarni »Franco-Romana« v Bukarešti požar, ki je uničil vso tovarno z inventarjem in vsemi zalagami vred. Škoda znaša 60 milijonov lejev, krita pa je samo z zavarovalnino v znesku 9 milijonov lejev.

— **Velika železniška nesreča v Rumuniji.** Iz Bukarešte poročajo, da se je dogodila na progi Bukarešt - Jassy strašna nesreča. S tira je skočil nek brzovlak. Po dosedanjih poročilih je pri nesreči prišlo ob življenje 80 oseb, 50 pa jih je ranjenih.

— **Fašistovski teror v Julijski Krajini.** Tržaški »Mali list« poroča 5. tm., da je jugoslovensko ljudskošolsko učitelstvo dobilo te dni uraden poziv od podprefektore (okr. glavarstev), naj vstopi v fašistovsko stranko.

— **Polet na severni tečaj nemogoč.** Kakor smo nedavno poročali, namerava znameniti raziskovalec severnega tečaja v kratkem napraviti polet z aeroplanom preko severnega tečaja. V nekem holandskem listu pa se je oglasil sedaj znani francoski graditelj aeroplanov, Lois Brequet, ki pravi, da je to pri današnji sestavi aeroplanov popolnoma nemogoče in je mnenja, da bo treba še mnogo let, predno bodo današnja letala tako izpopolnjena, da se bo mogoče podati na tako nevarno pot.

— **Velik proces v Belgiji.** Veliko pozornost vzbuja zlasti v takozvanih višjih krogih proces, ki se bo vršil te dni v Gentu v Belgiji. Na zatožno klop je postavljen bogat francoski plemič de Mazieres, ki je v svoji pohlepnosti za bogastvom skušal umoriti svojo ženo in njene sestre. Njegova žena je bila iz bogate belgijske rodbine ter je podedovala ogromno premoženje. In tega se je hotel polastiti denarjaželjni plemič. Eno svojih svakinj je otroval s strupnim, toda njena smrt je vzbudila toliko pozornost, da so se začele za to zanimati tudi oblasti. Na ta način so prišli na sled njegovim nakanam. Na glavno razpravo, ki se bo vršila te dni, je povabljenih 150 prič. Listi pišejo, da bo to največji monstre proces zadnje dobe.

— **Usodopolna pomoč bolniške sestre.** Male nezgode, ki jih zagreše nepazljivosti bolniškega osebja, niso nič nenavadnega, redke pa so večje nesreče, kakor se je pred kratkim zgodilo v Londonu. Narkotiziranje pred operacijo navadno izvršujejo bolniške sestre. Tako je bilo tudi v neki londonski bolnici. Pomotoma pa je sestra zamenjala dotično tekočino z neko drugo, vsled česar sta dva bolnika po prestani operaciji umrla. Zdravniški kolegij je dognal, da krivde ni pripisovati sestri, ampak odgovornemu zdravniku, ki je ni dovolj nadziral.

— **Tatvina radija iz bolnice.** V Budimpešti sta bila 5. julija iz nove bolnišnice sv. Janeza ukradena na desletje popolnoma nepejnasjen način dva miligramma radija. Radij, ki ga je bolnica še le pred kratkim dobila, predstavlja vrednost 10 milijonov kron.

— **Katere države imajo največje armade?** Kitajska republika šteje poldrugi milijon vojakov in skoraj toliko dobrovoljcev; ruska rdeča mirotvorna armada zavzema po številu drugo mesto, sledi pa ji francoska republika. Torej tri republike imajo največje armade, naši majčkenci socialisti pa se razburjajo, če vidijo par kanončkov v naši vojski.

Dopisi.

Jarenina. Mlad kmet v Jareninskem dolu, Kranje Jakob je zamrzil življenje in pognal si je kroglo v srce. V ponedeljek dopoldne je še prišel s konji pred vojaško komisijo, popoldne je izvršil doma v kuhinji samomor. Pravi, da sta žena in tašča preveč v njega regljali. Zato, varujte se preprirov, posebno tudi domačih; žene, tašče ne obrajte preveč ubogega moža, četudi ga včasih zaloti izjema, da pride v nasprotje z vašimi nazori. »Hiša je zaloga mila, če v njej ženska ost ne pika, vsej družini mir deli, sen sladi.« — Tako mi je pravil srečni zakonski mož.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

združena z vinarsko, vrtnarsko, umetniško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Oddaja električne napeljave. Razstavni odbor razpisuje oddajo del za električno razsvetljavo v vseh prostorih razstave. Tozadevne ponudbe je predložiti najkasneje do 11. julija tl. do 12. ure popoldne v zapečatenih kuvertih. Vse informacije se dobe v pisarni razstavnega odbora v Cankarjevi ulici (v poslopiju dekliske meščanske šole), kamor naj se blagovolijo zainteresenti obrniti.

Oddaja bufeta in kavarne na razstavni prostor. Razstavni odbor industrijsko-obrtno vzorčne razstave razpisuje oddajo bufeta in kavarne na razstavni prostor za čas razstave, to je od 15. do 26. avgusta tl. Tozadevne ponudbe je predložiti najkasneje do 12. julija ob 12. uri popoldne. Vse informacije daje pisarna razstavnega odbora v Cankarjevi ulici (poslopije dekliske meščanske šole).

Tehnična dela so v polnem teku. Razstavni prostori daleko nadkriljujejo lanske prostore in bo tudi v tem oziru razstava na višku. Razstavni odboru se je posrečilo pridobiti še nekaj prostora, tako, da lahko sprejema tudi še prijavitelje prijavne roke, toda najdalje do 20. julija, na kar zlasti opozarjamo one, ki se doslej še niso prijavili. Razstavni odbor hoče vsakomur omogočiti udeležbo na razstavi in upa, da bo našel v vseh industrijskih in obrtnih krogih popolno razumevanje.

Obrtniki, na plan! Doslej je prijavilo poleg lepega števila domačih obrtnikov svojo udeležbo na razstavi tudi mnogo obrtnikov iz Hrvaške in Slavonije ter celo iz Bosne, tako, da bo nudila letošnjo razstava pravo sliko našega obrtništva. Razstave se udeležijo tudi stolarska šola v Vlasnici v Bosni, ki bo razstavila dela svojih učencev. Za to bi bilo sramotno, če bi naši domači mariborski in okoliški obrtniki zastajali. Podvzamemo vsa tukajšnja obrtnika, ki se še niso prijavili, da to čim prej store in s tem upravičijo sloves našega mesta kot najboljši in največji obrtni center. Dajte tudi svojim vajencem priliko, da se udeležijo razstave, ki je v ta namen brezplačno na razpolago.

Sokolstvo.

o Sokolsko društvo v Sredšču ob Dravi priredi dne 15. avgusta ob 14. uri v proslavo dogotovitve svojega doma javen nastop svojega članstva in naraščanja. Po telovadbi se vrši na letnem telovadišču velika ljudska tombola z krasnimi, dragocennimi dobitki. Zvečer je v Sokolskem domu koncert Središke sokolske godbe in Sokolskega pevskega zbora. Opozarjamo že danes bratska društva in Sokolstvu naklonjeno občinstvo na to prireditev Središkega Sokola. Za Mariborčane in Ptujčane je zveza vlakov izredno ugodna.

Mariborske vesti.

Maribor, 6. julija 1923.

m Izročeno odlikovanje poštnemu upravniku g. Novaku. V lepo okrašenih prostorih kolodvorske pošte pred polnoštevino zbranim uradnim in služabništvom je izročil včeraj v četrtki poštni inšpektor dr. Anton Vagaja upravniku gospodu Jakobu Novaku poštjeni mu red sv. Save V. razreda. G. inšpektor dr. Vagaja je v lepem nagovoru slavil vrlega narodnjaka in slavnega peveca, poudarjajoč njegovo narodno zavest in izbornu uradovanje v težkem položaju. Upravnik g. Novak se je v jednatih besedah zahvalil za podeljeno mu odlikovanje. Prisrčna slavnost se je zaključila s čestitanjem odlikovancu s strani osebja ter s trikratnim »Živio«. Njegovemu veličanstvu kralju Aleksandru.

m Dvojno mero imajo klerikali zase za druge. Pred tedni se je »Straža« strašno razkorajala nad vojaško oblastjo v Mariboru, ker je dajala za sokolske prireditve jahačem na razpolago nekaj vojaških konj. Kakor se nam zdi, se je vojaška oblast to »Stražine« jeze tudi ustrašila. Te dni pa čitamo v ljubljanskih listih, da je Zveza Orlov za nedeljo naprosila za neko svojo parado vojaške konje in jih tudi dobila. Upamo, da bo čestita nekolegijalna »Straža« tudi v tem slučaju lopnila po vojaški oblasti.

m V grob ga bo spravila. Kdo? Koga? No — Orjuna — Žebota! Za vraga, kaj? Zato ker mu je tako običajno v želenju, da se je tudi z najradikalnejšimi sredstvi ne more rešiti. Poskušal je s pestjo, z gorjačo, z bikovko, z revolverjem, s pridušanjem in kletvico — vse nič ne pomaga. Povsod vidi samo Orjuna, ki ga neprestano zasleduje kakor slaba vest. V Beogradu — piše v »Sloven. Gosp.« — je videl atentat na Pašiča — in brihtna glavica je takoj vedel, da je atentator bil Orjuna. Da pride za Pašičem vrsta na Žebota kot najbolj brihtnega državnika, je le naravno. In tako ubogi Žebot v smrtnih strahih čaka, kedar priredi nadenj usodepolna krogla. Ubogi Žebot!

m »Naprejevo« čebljanje. Dete »Napreje« čeblja dne 5. julija o veselici povodom vsedelavskega zleta v Mariboru. V podlistku: Veselica nima niti zdaleka bližnosti s sokolskim ali drugi burjujskim veseljačenjem. Pevski zbori presegajo zvoke, ki se šume v ozračju — br... V članku »Vsedelavski zlet 1923 v Mariboru«: »Vendar pa je trajala prireditve še pozno v noč, med prepevanjem, plesom in plesom...« Torej: piti zdaleka bližnosti.

m Društvo »Jadran«. Pevska vaja se vrši v soboto 7. tm. v Glasb. Matici ob 20. uri zvečer. Društveni tajnik uraduje v pisarni Jugoslov. Matice v soboto od 18.—20. ure, v nedeljo od 10.—12. ure. Vsi Primorci, ki se še niste priglasili, storite to takoj!

m V soboto 7. tm. v Grajski kleti koncert polnoštevne želez. godbe »Drava«.

m Plesni večer »Rita-Rita« v mariborskem gledališču. Velenadarjena mlada češka plesalka »Rita-Rita« (Markita Pešta) priredi v torek, 10. julija, svoj plesni večer. Kot pianist sodeluje kapelnik g. H. Frisch. Opozarjamo občinstvo na to prireditev ter priporočamo, da si vsako pravočasno preskrbi vstopnico.

m Iz ljudske knjižnice. Radi počitnic odpade izposojevalna ura za mladino ob sobotah zvečer in naj torej prihaja ostala mladina tudi ob četrtkih zvečer ali v nedeljo dopoldne. Knjižnica je zadnji čas nakupila zopet nebroj novih knjig, slovenskih, srbohrvatskih, in zlasti cele serije prvovrstnih nemških romanov ter krasna dela iz ostalega svetovnega slovstva v nemškem prevodu. V par dneh pride iz vezave zopet več sto novih knjig, ki se bodo takoj vpisale in bodo že prihodnji teden izposojevalcem na razpolago.

m Komanda inženjerske podoficirske šole v Mariboru je sporočila, da bo sprejela v imenovano šolo 159 gojencev. Po goji za sprejem v to šolo so razvidni iz »Razglasov« v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg št. 5-I. od 8.—14. ure.

m Restavracija Narodni dom je sedaj popolnoma renovirana; urejena sta dva lokala za klube, na razpolago je kegljišče, ob lepem vremenu vrt in vrtna

veranda, ob grdem pa vestibul in restavracijski prostori ter se vrši vsak torek, četrtek, soboto in nedeljo večerni koncert brez pobiranja ali povišanja cen. Točijo se prvovrstna vina, za jedila pa skrbi izborna kuhinja. Cene nizke, postrežba točna.

m Kavarna v mestnem parku. Dnevno koncert od pol 17. do pol 19. ure in od 20. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

m Velik prijatelj ženskega perila je hlapec vpokojenega majorja Ipavca v Lajtersbergu. Minuli torek je zmanjkalo majorju Ipavcu iz podstrešja razno perilo. Orožništvo, ki je zadevo preiskovalo, je obrnilo svojo pozornost tudi na domaćega hlapca, ki pa je sveto zatrjeval, da ni slišal poneti nič sumljivega. Nekam sumljivo je nato hitel v svojo sobo. Orožnik mu je sledil ter našel tam več dežnih plaščev sumljivega izvora. To je sum še bolj potrdilo in hlapec je moral pokazati svoje perilo. Priznati se mora, da je bil kaj dobro opravljen. Pod njegovo srajco so se svetile bele čipke fine izvezane ženske jopice in kmalu so prišle na dan tudi nove ženske hlačke. Čudni babjek je moral svoje perilo seveda takoj menjati, nadalje pa se hosta pogovorila s sodnikom.

m Tatovi v frančiškanski cerkvi. Doslej neznani tatovi so ukradli v četrtek z nekega oltarja v frančiškanski cerkvi več belih prtov, vrednih 1000 dinarjev. Sumi se na neko žensko, ki je sumljivo zahajala k temu oltarju in brzkone čakala ugodne prilike, da je svetnika na svoj način počastila.

m Nepreviden kolesar. Ponovno smo že opozarjali na vrtoglavo dirjanje nekaterih kolesarjev, toda dozdnevno brez uspeha. Včeraj sta bila dva taka dirkača po lastni neprevidnosti kaznovana. Po Frankopanovi cesti je privozil z motornim kolesom nek Ferdo Zabavnik iz Gradea, stanujoč v Razlagovi ulici, nasproti pa mu je pridiral nek kolesar. Na oglu Ruške ceste sta trčila s tako silo, da sta oba padla. Zabavnik si je pri padcu izvil levo roko, drugi kolesar pa si je zlomil kolo. Če bi si vsi taki neprevidni dirkači polomili kolesa in nosove, pa bi bili kmalu bolj previdni.

m Tatvine koles so zopet na dnevnem redu. Včeraj je bilo ukradeno v Gregorčičevi ulici dvokolo nekemu Jožetu Krajčnerju. Kolo je vredno 6000 K, črno pleškano, znamke »Puch«. Pred nakupom se svari! Kolesarji naj bodo v tem oziru previdnejši in naj ne puščajo koles na ulicah in pred vratmi trgovin.

m Obrtno gibanje v Mariboru v mesecu juniju. V mesecu juniju 1923 so bile podeljene sledeče obrtne pravice: Tvrška »Elina« koncesija za gradnjo naprav za proizvajanje in napeljevanje elektrike itd., Jurčičeva ul. št. 8; Alojzij Klima in Comp. trg. agentura in komisija, Slomškov trg 16; Tvrška Glančnik in Kompara, mizarstvo, Mejna ulica št. 6; Branko Mejovšek, trg. z lesom in premogom, Aleksandr. cesta 28; Marija Knapič, prevažanje tovorov, Ruška cesta št. 8; Josip Hetzel, čevljar, Koroška cesta št. 85; Franc Vrabl, zidarska obrt, Stritarjeva ul. št. 16; Roza Grossmann, branjerija, Einspillerjeva ul. 22; Marija Temerl, ženska ročna dela, Stolna ul. 5; Tvrška I. Kokoschinegg, trgovina z lesom na debelo, Zrinski trg 5; Tvrška Adolf Blum & Popper, špedicija Aleksandrova cesta 48; Tvrška Medič, Rakovec & Cankl, trgovina s kemikalij, Gosposka ulica št. 17; Marija Gajšek, žaganje drv, Frankopanova ul. 33; Barbara Majerič, izdelovanje ženskih oblek, Prečna ul. 6; Anton Knafelj, trgovina z govejo živino, Loška cesta 5; Matilda Vodušek, branjerija, Ob železnici št. 8; Anica Ankerst, trgovska agentura in komisija Aleksandrova cesta 14; Maks Wolf, zobotehnik Maribor, Valvazorjeva ulica št. 86; Roman Brezovnik, trgovina z govejo živino; Vaso Popovič, trgovina z mlekom itd. Koroška cesta št. 57; Ivan Legat, popravljanje pisalnih strojev, Vrazova ulica št. 4. — V mesecu juniju 1923 izbrisane obrtne pravice: Ivan Moiser, trgovina z oljem, Glavni trg; Franc Mesarič, čevljar Principova ulica št. 1; Franc Florian, brivec, Koroška cesta št. 16; Apolonija Radich, gostilničarka v Mariboru, Betvanska ulica 8; Ilka Dolinšek, šivilja, Sodna ulica št. 32; Vinko Krstan, trg. z mešanim blagom, Aleksandrova cesta 18; Ana Gollob, branjerija, Einsp-

illerjeva ul. 22; Franc Kurnik, fotograf, Koroška cesta št. 1; Anton Topolnik, krojač, Aleksandrova cesta št. 57; Karol Gert, trg. z mešanim blagom, Gosposka ulica št. 13; Luka Čutič, trg. z delikatesami, Frankopanova ulica 11; Simon Forstnerič, mizarstvo, Meljska cesta št. 13; Bogomir Bračko, sejmarstvo, Sodnijska ulica št. 32.

Kultura in umetnost

TURNEJA BRATINA-BUKSEKOVA:

7. julija,

8. julija v Trbovlju.

Mariborske šole.

III. deška osnovna šola. Tekoče leto je imela šola 5 osnov. razredov in 5 vzporednic, katere je pohajalo 394 otrok. Izmed teh je bilo 338 slovenske, 2 srbohrvaške, 2 češke in 52 nemške narodnosti. Leta 1920 je imela šola 5 slovenskih in 5 nemških razredov, 1921 leta 6 slov. in 4 nemške razrede, leta 1922 7 slovenskih in 2 nemška razreda, a letos 9 slovenskih in 1 nemški razred. Drugo leto bo za nemški razred premalo otrok, zato gredo ti na II. deško nemško osnovno šolo. Ker je mnogo otrok, ki niso popolnoma večši slovensčine ter govorijo doma s starši nemški, dela tem veliko preglavico srbohrvaški jezik. Za šole, kjer se otroci še bore s slovenskim jezikom, bi bilo primerno, da se prične s poukom srbohrvaščine najmanj eno leto pozneje, to je takrat, ko so otroci že nekoliko podkovani v slovenskem jeziku. Starši, po večini železničarji, se za šolo zelo zanimajo, pošiljajo deco redno v šolo in zato so tudi uspehi, vključno jezikovnim oviram, zelo dobri. Za vstop v gimnazijo se je prijavilo 14, v realko 13 in v meščansko šolo 23 učencev.

Deška osnovna šola IV. v Samostanski ulici je imela v minulem šolskem letu 6 razredov s petimi vzporednicami. Šola je obiskovalo 431 učencev; od teh se je preselilo 40, umrla sta 2, odpadnicio je dobilo 48, odhodnicio 2, sposobnih je bilo 289, nesposobnih 39 in 11 nerazredovanih. Po narodnosti je bilo 397 Slovencev, 10 Srbohrvatov, 4 Čehi, 1 Rus in 19 Nemcev. Po veroizpovedi je bilo 424 katoličkov, 3 pravoslavci in 4 protestanti. Ker je v šolskem posloju samo 8 učnih sob, se je moralo 6 razredov menjati z dopoldanskim in popoldanskim nerazdeljenim poukom. Velike ovire pri pouku povzroča slabo gnetno stanje večine staršev, ki ne morejo preskrbeti otrokom šolskih potrebščin, obleke, obuvala in zadostne hrane. Velika zasluga pa gre mestni občini in društvu za podporo revnih učencev, ki sta z izdatno podporo olajšala budo siromašnih učencev te šole.

Objave.

§ Mestni kino. »Malodušnežie«, dražestni izkaz v 5 činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Sport.

: ISSK Maribor : JSK Orient, Sušak 0:1. Druga tekma se je vršila dne 1. julija t. l. z zgoraj navedenim rezultatom. Ta goal je padel kot edini lastni goal povzročen po enem branilcu Maribora — K celemu posetu naših igralcev v Sušaku imamo omeniti, da so bili tam najpriljubljenejši sprejeti in pogoščen, za kar gre vša zahvala SK Orient. »Maribor« je lahko z igro in z vsem ostalim zadovoljen. — Sodbo, katero je prinesel sušaki list o prvi tekmi dne 29. junija t. l., prinašamo dobesedno: »J. S. K. »Orient« — I. S. S. K. »Maribor« = 2 : 2 (0 : 2). Prekjučer odigralo se je dva očekivani prvi susret na zelenem polju izmedju prvaka grada Maribora i prvaka Sušaka. Obzirom na gostovanje H. S. K. »Čakovac« iz Čakoveca, na Rijeci koji je igrao protiv riječke »Olimpije« sa 1:1 i kojega je pobijedila momčad Maribora sa 4:1 ispao je ovaj susret uz dosta lijepe igre uprkos prilično jakom vjetru, sa neodlučnim (2:2) rezultatom. Momčad gostiju predvela je vrlo lijepu skupnu igru us veliku poštivnost i elan. Začudjenje pobudili su njihovi nenadani, odlučni udarci iz dostatne daljine na goal »Orient«. Mariborčani polučili su veću

prvoni poluvremenu oba neobranjena gola, te vode sa 2:0 do 11 časaka prije svršetka igre. Sama igra bila je živahna, napeta i zanimljiva. Prvo razdoblje igre uz laku premoć pripada gostima, dok drugo »Orientu«. Od gostiju iskazali su se najviše vratar sa svojom hladnokrvnošću, oba braniča sa odbojnim udarcima i obe spojke sa odlučnošću prodora i pucaanja na goal. Od domaćih istaknuli su se desni branič Stipčić, lijeva spojka Paulinić i srednjak Materljan. Zgoditke postigli so od momčadi Maribora desna spojka oba, a od domaćih Mataerljan i Gjerkeš. Utakmicu vodio je prvovrstni sudac gosp. M. Padjen na svestrano zadovoljstvo. Prije početka same igre darovali su gosti domaćima u znak sportskog pozdrava vrlo ukusnu zastavicu u klubskim bojama. Danas po podne u 5 sati odigrati će se revanš-utakmica izmedju navedenih momčadi, koja će biti bezuvjetno zanimljivija pošto momčad Slovenaca nastupa pojačana sa 2 jaka igrača, te će nastojati odnijeti svakako pobjedu nad žilavim »Orientom«, no iznenadjenje nije isključeno. Utakmicu suditi će gosp. Padjen. — Drugo poročilo v detalju glede tekme dne 1. julija prinesemo takoj, čim dobimo dotični list. Cenjeno občinstvo opozarjamo že sedaj, da se vrši revanšna tekma z »Orientom« v Mariboru dne 21. julija t. l.

: Praška »Sparta« v Zagrebu. Dne 14. in 15. julija nastopi prvak Evrope, praška »Sparta« v Zagrebu. Merila se bo z zagrebškim prvakom »Gradjanskim«. Na zadnjem obisku v Zagrebu leta 1919 je odnesla »Sparta« z 10:0 zmago nad »Hajškom« in ljubljansko »Ilirijo«. Za to tekmo vlada v vsem sportskem svetu veliko zanimanje.

Gospodarstvo.

g Produktne borze 5. jul. Novi Sad: pšenica bačka nova 350, stara 425—430, ječmen bački 295, koroza bačka 280—285, moka »0« bačka 665, »2« 630, »5« 570, »6« 485—487.50, »7« 405.

g Proti osnovanju vojaških mlinov. Kakor smo nedavno poročali, je stavil vojni minister predlog, da bi se zgradilo za vojaške potrebe več mlinov, ki bi oskrbovali vojsko z moko. Savez jugoslovenskih mlinarjev je poslal vladi tozadevno oster protest, v katerem dokazuje, da je v naši državi dovolj mlinov, ki lahko krijejo vse naše potrebe in poleg tega meljejo še inozemsko žito, ki se uvažava ravno radi tega, da so naši mlini zaposleni.

g Novo industrijsko podjetje v Zagrebu. Pod vodstvom »Slavenske banke« se vrše pogajanja za osnivanje novega industrijskega podjetja v Zagrebu, ki bi izdelovalo iz raznovrstnih odpadkov, ki so doslej po večini neizrabljeni, lepilo, glavnike, gume, razne ekstrakte za hrano živine, umetni gnoj itd. Tvornica bo zgrajena v bližini Save. Osnovni kapital bo znašal 3 milijone dinarjev. — Osnovanje tega podjetja znači nov napredek na gospodarskem polju.

g Velika čebelarska razstava se vrši tekem avgusta v Sarajevu za celo državo.

Izpred sodišča.

Tuje plohe je prodajal.

51-letni Franc Rakovnik je bil pristavnik na posestvu Antona Brezovnika na Kumru, okraj Maribor. Koncem leta 1922 je posekal v gozdu svojega gospodarja 11.56 m² plovov ter ista prodal lastnemu trgovcu Antonu Kasjaku na Bečenjaku. Rakovnik, ki svoje dejanje prizna, je bil pred okrožnim sodiščem obsojen radi hudodelstva tatvine na 1 mesec težke ječe.

Tatvina prediva.

Meseca novembra t. l. so došle za Pavla Gradišnika na postajo Fala 4 hla prediva. Gradišnik pa prediva ni spravil takoj na svoj dom temveč v skladišče juž. železnice. Ko je nekaj časa pozneje prevzel blago, se je ugotovil primankljaj 17 kg prediva, katerega cenil Gradišnik na 1700 K. Tatvina prediva se je osumilo 37-letnega kretnika juž. žel. Antona Juharta na Fali. Dognalo se je, da je imel ukradeno predivo nekaj časa spravljeno pri svoji ljubici Ani Pajnik na Fali. Sodišče ga je obsodilo radi hudodelstva tatvine na 8 mesece težke ječe.

Sraka.

20-letna, v Jablanec pri Vurbergu pristojna delavka Marija Korošec, ki je nestalnega bivališča, je ukradla v noči na 26. maja Jerneju Pešec pri Sv. Marku 1 par moških čevljev, dne 26. maja Fr. Feršiču v Borovcih suknjo, žensko krilo, 3 naglavne robce, 2 rjuhi in otroško krilo, dne 2. junija pa Mariji Jeza v Apačah kompletno žensko obleko, jopo in 2 ženski bluzi. Ukradene stvari so vredne skupno 10.400 K. Korošec, ki vse ji očitane tatvine prizna, je bila obsojena na 4 mesece težke ječe.

IZJAVA*)

Slučajno mi je prišel v roke »Tabore«, v katerem me je napadla Marija Križanec in trdi, da sem bil kaznovan. Povem ji tem potom v obraz, da je podla lažniva in breznačajna ženska. Če ima kaj časti v sebi, naj me radi teh besed toži. Sicer bom tudi jaz sodnijsko nastopil proti njej in proti vsem, ki bi raznašali neresnične vesti. — Leopold Stros, kap. trg. mornarice.

*) Za vsebino uredništvo ne prevzema odgovornosti.

Mala oznanila.

Poštena učenka se sprejme v trgovino. Naslov v upravnistvu. 1362 2

Gospodična, izvešana v vezenju, se sprejme. Naslov v upravi. 1362 2

Srbohrvaščino podučuje strokovni učitelj. Pripravlja tudi učence za vstop v srednje šole. Ponudbe pod »Srbohrvaščina« na upravo. 1360 2

Dve meblovani sobi (ena z eno, druga z dvema posteljami) se oddata do 15. septembra. Naslov pove upravnistvu »Tabora«. 3-2

Brat in sestra iščeta takoj dve meblirani sobi s hrano. Ponudbe pod »Solidna« na upravo lista.

Jožef Trater, mesar v Novi vasi, prodaja danes in jutri v nedeljo svežo teletino à Din. 20.— in 22.— kg. 1371

Pozor! Od danes naprej se dobiva pri mesarjih na Glavnem trgu goveje meso à Din. 20.— in 21.—, torej pod nakupne cene. 1370

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 kg fine sur. kave, 1 kg fine italj. riža, 1 kg finih makaronov, 1 zaboj 10 kom. Moca-koek, 1 l fin. Aix-olja, 1/4 kg paračaja, vse skupaj samo za Dinarijev 1.0.—. Hmelak i drug, Maribor. 1301

10.000 K dam onemu, ki mi preskrbi stanovanje. Naslov pove uprava. 1300 5-3

Temna jedilnica ceno na prodaj. Naslov v upravi. 1399 3

Zahvala.

Podpisani izreka g. dr. Vilkotu Marinu za njegovo poštvalnost in uspešno zdravljenje mojega revmatizma tem potom najiskrenejšo zahvalo ter ga vsakomur najtopleje priporoča.

1359 J. Jecl, kurjač juž. žel.

Nogavice

kupite najcenejše pri tvrdki

Anica Traun, Maribor
Grajski trg 1. 1179

Anton Semenč
je otvoril v Rošpahu

vinotoč

ter se Primorcem najtopleje priporoča. 1363

Galanterija

drobnina, trikotaža

Semo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

BERSON

gumijevi podpetniki in gumijevi podplati
so CENEJŠI!

Podpirajte slovenske tvrdke!

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da otvorim v soboto, dne 7. julija na Aleksandrovi cesti št. 8 (zraven gostilne Spatzek)

MESNICO

ter se najtopleje priporočam.

1364

Karol Šmisl.

Danes v soboto, dne 7. julija ob 20. uri zvečer

velik vrtni koncert v restavraciji „Maribor“

na Grajskem trgu št. 1.

Srbska in meščanska kuhinja! — Srbijanci! Djuveče, čevabčiči in ražnjiči! — Prvovrstna pristna domača in dalmatinska vina! — Postrežba točna! — V slučaju slabega vremena koncert v dvorani. — Za obilen obisk se priporoča

Restavraterka.

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(17)

Senca usmiljenja je obšla trde poteze gospoda Jakoba. — Toda — odločno je hotel do skrajnosti in hip usmiljenja je hitro, prehitro izginil. — Zasledoval je svoj smoter nemoteno. —

»Gospa,« — jo je vprašal s prijaznim glasom, — »ali mi hočete slediti?« —

»Pripravljena sem,« — je odgovorila Ivana odločneje nego bi se bilo pričakovalo. —

Hitro se je zavila v plašč, si pokrila glavo s kapuco, — a gospod Jakob, kateremu se to gotovo ni zdelo dovolj, — ji je ponudil krinko iz črnega baršuna, katero si je popravila na obraz brez vsakega ugovora. —

Tudi on se je zavil v plašč ter si nadel črno krinko. —

Potem je Ivani vljudno ponudil roko ter jo povedel iz hiše. —

Zimska noč je bila hladna in jasna, na nebu je blestelo nešteto zvezd in luna — skoro polna — je s svojo srebrno svetlobo razjašnjevala pot obema. —

Molče je stopala Ivana vstrice svojega spremljevalca. —

Le če se ji je trenutno roka hotela izmuzniti, je opazila, da jo kavalir tem močnejše prime, kot da se boji, da mu se ubeži. —

Hitro sta prišla v bližino hišice. —

Gospod Jakob se je vstavil kakih petnajst korakov pred hišo, skrivši se za debelo drevo nasproti vходу. —

Ivanine oči so se vprle v vrata. —

Tresla se je. — Krčevita groza ji je plala po udih. —

Pol ure je minilo. — Vse na okoli mirno in tiho, — živega bitja nikjer v

blizini. — Hišica je jasno osvetljena od lune pozdravljala zimsko noč. —

»Pazite,« — je mahoma zašepetal gospod Jakob. —

Na ledeno-trdih tleh so odmevali še v nevidni daljavi koraki. — Hip za tem sta se pokazali dve moški postavi. —

»Njega veličanstvo in sluga,« — je komaj slišno zašepnil gospod Jakob. —

Vztrepetala je revica. —

Eden izmed dveh prišlecev se je vstavil, se obrnil ter korakal nazaj v noč. —

Drugi pa se je živahno približal vhodnim vratom ter dvakrat s tolkačem vdaril. —

Gospod Jakob je pograbil tesneje Ivanino roko ter ji šepetal:

»Evo vam kralja, — evo ga!« —

In že se je pripravil, da sprejme onemogo mladenko v naročje in da ji z roko zamaši usta, če bi hotela zakričati.

A Ivana se ni premaknila, ne zavpila. Le kot nehoče je vzdignila krinko. —

Ludvik XV. je pa že izginil v hišico, vrata so se že bila zaprla za njim. —

Ivan je s sklonjeno glavo jokala, — objokovala svoj zlati, nežni sen prave ljubezni, poteptane, uničene za zmeraj.

Bil je kralj, — ah, bil je res on, — ljubljeni, oboževani! — On je vstopil v hišico — — —

Za hip je videla njegov obraz, — pa tudi če ne bi bila videla potez, bi ga bila spoznala po kretnjah in obnašanju. —

Končano je bilo zanjo! — Končano!!!

Kako je trpela sedaj, ko je imela dokaz.

Tožiti je jela kot mal otrok, stokati in prositi krutega neznanca:

»Povedite me proč, — le proč!« —

»Ali ste sedaj prepričani?« — je že vprašal gospod Jakob. —

»Preveč trpim, — proč odtod, proč!« — je prosila, — »preveč trpim tukaj!« —

»Pojdiva,« — govoriti hočem z vami! Prišel jo je za roko in ona mu je hotela slediti. —

Tedaj pa se je zazdelo, da jo moči zapuščajo, da se ji tla umikajo in pogledavši — kakor ujeta, do smrti ranjena

srna — neznanega moža, ki jo je tako neusmiljeno trpinčil, se je onesvestila.

Gospod Jakob je zabrlizgal na piščalko kot dogovorjeno znamenje v nočni tihoti. —

Za tremutek se je tiho približala kočija, ki je bila dotlej skrita v senci drevov. — Gospod Jakob je onesveščeno Ivano položil na blazine ter se vsedel zraven nje. —

Pol ure po prizoru, katerega smo opisali, je Ivana počivala na veliki postelji v paviljonu hiše v uličici des Reservoirs.

Kraj nje je bdela sobarica. —

Par korakov od postelje je gospod Jakob skrbno pripravljaj na mizi pomirja-

joče zdravilo. —

Nesrečna malda žena se je vila v hudi mrzlici. — Bledlo se ji je, — nerazumljive besede so ji vthajale izza goreh ustnic, a iz oči so še vedno tekale solze na vroča lica. —

IV.

Pesnikova duša.

Pustimo za sedaj različne osebe v okoliščinah, katere smo zasledovali; — kralj in Julijeta Becu, lažnjiva grofica du Barry, — se veselita in uživata duet ljubezni, — ki je na tako čuden način pričela; — vitez d' Assas je vjet na gradu v Versaillesu, — grof du Barry se je zbudil iz svojega magnetičnega spanja ter se sprašuje, kaj se mu je pravzaprav pripetilo; — Ivana se bojuje proti deliriju, zblaznelosti, — gospod Jakob pa čaka pri njej na ugoden trenutek, da nadaljuje svoje delovanje. —

Prosimo čitatelja, da nas spremlja nazaj v Pariz, kjer delovanje in dogodki drugih oseb, katerih še ni pozabil, zbog svoje važnosti zaslužijo, da jih raztolmačimo. — Govoriti hočem namreč o gospodu Tournhemu, o Henriku d' Etioles, Damiensu in o Eloizi Poisson. —

Gotovo pa ne bomo pozabili tudi nerazdružljivih prijateljev, ki jih poznamo: Crebillona in Noe Poissona. —

In sicer, — če blagohotni čitatelj dovolj, bomo govorili ravno o teh dveh prijateljih. —

Kaj se je zgodilo s Crebillonom in Noe Poissonom, ko je bila Ivana odpeljana? —

Ko se je oddaljila kočija z gospo d' Etioles po cesti proti versailleskemu gradu, je Noe Poisson sicer bled, a ponosen, da je pomagal rešiti njo, katero je zval svoj hčer, — rekel proti svojemu prijatelju:

»Oh, — rešena je, — alf — dosti dela in skrbi nama je to dalo!« —

Pesnik Crebillon pa je zamrmral:

»Rešena, — — — ej — kdo ve!« —

Potem pa se je vrnil na svoj dom, poslovivši se od Poissona s krepkim stiskom roke. —

Noe Poisson pa se je ves srečen podal po svojih potih. —

Nekaj dni je počival Noe v svojem stanovanju v Rue Huchete, — imel je še denarja. — Ko pa tega ni bilo več, se je pa hipoma spomnil, da ima ženo, — dra-

go in milo ženko, — Eloizo, katere ga je sicer morda malo več kot potrebno trpinčila, ali ki bo vendar dobrotno zopet napolnila prazni mošnjček, — da si bo zopet lahko gasil neznansko žejo, ki ga je zmeraj mučila. — Seveda preidejo pa z ugašenjem žeje tudi vse one temne žalostne misli, življenje izgleda dosti lepše, če človek ni žejen. — In pri Noe Poissonu je bilo zmeraj tako: če ni bil malo napit, se mu je svet videl grd in pust, žalosten in poln skrbi je bil, — tako da se je kar za svoje brezdomno dragoceno življenje bal. —

Iz druge strani pa ni več videl Crebillona in — pesnik mu je res manjkalo njegova družba mu je bila potrebna. —

Sicer pa, ali ni imel pravice zahtevati, da mu soproga čestita? — Če je njiju hči še živa, se ima zahvaliti le njemu, Noe Poissonu, ki ji je z uma svitlino močnem rešil življenje. —

(Dalje prihodnjič.)